

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie**

Olsztyn, dnia 12 października 2009 r.

**Pan
Piotr Grzymowicz
Prezydent Olsztyna**

P/09/082 LOL-410-18-03/2009

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie skontrolowała w Urzędzie Miasta Olsztyn („Urzędzie”), w ramach funkcjonowania ratownictwa wodnego, działania Gminy Miejskiej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się oraz uprawiających sporty wodne w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 30 czerwca 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokóle kontroli podpisanym 28 września 2009 r. Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Urzędu w badanym okresie, pomimo stwierdzonych uchybień, nie mających jednakże zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia:

1. W granicach administracyjnych Miasta Olsztyn („Miasto”) znajduje się ogółem 11 jezior o łącznej powierzchni 724,5 ha (8,2% ogółu powierzchni Miasta). W badanym okresie na jeziorach tych zlokalizowanych było siedem kąpielisk (jedno zorganizowane na jeziorze Krzywym i sześć prowizorycznych), w tym sześć zarządzanych przez zakład budżetowy Gminy Miejskiej, tj. Ośrodek Sportu i Rekreacji („OSiR”), a jedno przez Fundację „Żak” Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego. OSiR zarządzał też dwoma krytymi pływalniami.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

2. W badanym okresie Urząd podejmował działania zapewniające bezpieczeństwo osobom korzystającym z kąpielisk i pływalni, czym wypełnił obowiązek nałożony na Gminę przepisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym², ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej³ oraz ustawy z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy, a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw⁴. W Urzędzie zadania związane z ratownictwem wodnym, zgodnie ze statutem i regulaminem organizacyjnym, realizował Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności („Wydział KOL”), z udziałem innych jednostek organizacyjnych Urzędu, w tym głównie OSiR. O skuteczności tych działań świadczy m.in. fakt, że w badanym okresie nie wystąpiły przypadki utonięć, a na Urząd i jego jednostki organizacyjne nie były nakładane kary administracyjne z tytułu niewłaściwego użytkowania plaż, kąpielisk i pływalni, a także nie wypłacono odszkodowań z powodu wypadków na wodzie. Nie odnotowano również skarg i zażaleń spowodowanych niewłaściwym ich funkcjonowaniem.

3. Urząd i jego jednostki organizacyjne kierując się znajomością występowania zagrożeń na akwenach położonych w granicach administracyjnych Gminy, w kontrolowanym okresie, podjęły stosowne działania profilaktyczne i edukacyjne. W ramach tych działań m.in. organizowano dla dzieci, młodzieży i dorosłych kursy nauki pływania, a dla niemowląt i dzieci w wieku przedszkolnym kursy osvajania z wodą. Przeprowadzono także kursy nurkowania, z elementami ratownictwa wodnego oraz kursy na stopień żeglarsza jachtowego. Na akwenach strzeżonych przez Gminę zainstalowane zostały odpowiednie tablice i urządzenia informacyjno – ostrzegawcze, a od 2008 r. na plaży nad jeziorem Krzywym alerter pogody (sygnalizacja świetlna i głosowa), umożliwiający podawanie komunikatów o stanie pogody. W sezonie letnim i zimowym przeprowadzono również sześć ćwiczeń wodno – ratowniczych doskonalących współdziałanie służb i organizacji ratowniczych ze służbami porządkowo – ochronnymi.

OSiR przeprowadzał też bieżące kontrole stanu technicznego urządzeń i wyposażenia obiektów oraz przeglądy okresowe, wymagane ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane⁵, a na ich podstawie wykonywano prace remontowo – konserwacyjne oraz uzupełniano brakujący sprzęt ratunkowy i środki pomocy przedlekarskiej.

² Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.

³ Dz. U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1675 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 34, poz. 198 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2006 r., Nr 156, poz. 1118, ze zm.

4. Lokalizacja kąpielisk zarządzanych przez OSiR została uzgodniona z Powiatowym Państwowym Inspektoratem Sanitarnym w Olsztynie i WOPR Województwa Warmińsko – Mazurskiego („WOPR”). Kąpieliska oraz pływalnie spełniały warunki bezpieczeństwa określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne⁶. Stwierdzono m.in., że były one prawidłowo zorganizowane, oznakowane i zapewniono na nich wymaganą liczbę ratowników, odpowiednie wyposażenie w sprzęt ratowniczy i medyczny (w tym do udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej) oraz w podstawowe artykuły sanitarne. Ratownicy na kąpieliskach wyposażeni zostali dodatkowo w środki łączności bezprzewodowej umożliwiające przekazywanie informacji o zagrożeniach i zdarzeniach służbom ratowniczym, dzięki bezpośredniemu połączeniu ze stanowiskiem dyżurnego Miasta.
5. W Wydziale KOL opracowane zostały corocznie plany zabezpieczenia realizacji zadań w zakresie ratownictwa wodnego, w których określano udział służb ratowniczych działających w Mieście oraz sposób skoordynowania ich działań za pośrednictwem dyżurnego, także w przypadkach prowadzenia akcji ratowniczych. W dokumentach tych określono też zasady współdziałania ze wszystkimi jednostkami zajmującymi się ratownictwem wodnym, w tym m.in. z OSiR, Strażą Miejską, Komendą Miejską Policji, Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej oraz WOPR.
6. W zakresie bezpieczeństwa, w tym również ratownictwa wodnego, wykorzystywano w Urzędzie System Wspomagania Zarządzania Kryzysowego do obsługi wszystkich służb działających w Mieście. Systemem tym objęto Centrum Monitoringu (kamery miejskie), Straż Miejską, Straże Pożarne (państwową i ochotnicze), Policję, Ratownictwo Medyczne, WOPR oraz Miejski Zarząd Dróg, Mostów i Zieleni. Zawierał on m.in. zestawienie dostępnych sił i środków w danym czasie, umożliwiał kontakt mieszkańców (również osób głuchoniemych) z dyżurnymi służb oraz operował na wewnętrznym systemie komunikatów przesyłanych pomiędzy poszczególnymi służbami, a także obsługiwał sieć wczesnego ostrzegania.
7. Do realizacji zadań ratownictwa wodnego na akwenie jeziora Krzywego włączone zostały patrole wodne Straży Miejskiej i Komendy Miejskiej Policji oraz jednostki Komendy Miejskiej PSP (w systemie całodobowym), w tym Specjalistyczna Grupa Ratownictwa

⁶ Dz. U. Nr 57, poz. 358.

Wodno – Nurkowego. I tak m.in., patrol wodny Straży Miejskiej udzielił pomocy 69 osobom, korzystającym ze sprzętu pływającego.

8. W latach 2007 – 2009 (do 30.06) na zadania w zakresie ratownictwa wodnego Urząd wydatkował łącznie 248,8 tys. zł (122,0 tys. zł w 2007 r., 118,1 tys. zł w 2008 r. i 8,7 tys. zł w I półroczu 2009 r.), z czego 160,6 tys. zł przypadało na umowy podpisane z WOPR (na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁷). Ponadto, na zapewnienie bezpieczeństwa nad wodą w tym okresie, OSiR wydatkował ogółem 492,2 tys. zł, a na utrzymanie krytych pływalni 3.926,7 tys. zł.
9. Do stwierdzonych uchybień przy realizacji zadań z zakresu ratownictwa wodnego zaliczyć natomiast należy:
- Nie zachowanie w 2007 r. przy ogłoszeniu otwartego konkursu ofert 30-dniowego okresu na ich zgłoszenie, wymaganego art. 13 ust. 1 cyt. wyżej ustawy;
 - Zawarcie z wybranymi oferentami umów, mimo że nie zagwarantowali oni 20% udziału środków własnych w kosztach całkowitych zadania. Wymóg takiego udziału określiła Rada Miasta w uchwale z dnia 5 stycznia 2005 r. w sprawie uchwalenia zasad współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi oraz w publikowanych ogłoszeniach. Według wyjaśnień pracowników Urzędu umowy zostały podpisane mimo, że oferty nie spełniały wszystkich wymaganych warunków, bowiem WOPR był jedyną organizacją, która mogła wykonać zadania w zakresie zapewniania bezpieczeństwa osobom przebywającym nad wodą.
 - Nie przeprowadzanie w latach 2007-2008 kontroli w trakcie realizacji zadań przez WOPR, zwłaszcza pod względem przestrzegania przez tę jednostkę wszystkich warunków umownych, m.in. dotyczących prawidłowości prowadzenia dokumentacji finansowo – księgowej oraz stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁸ przy zakupie paliw, sprzętu ratowniczego i zleczonych usług. Kontrole takie przeprowadzono dopiero po otrzymaniu końcowych sprawozdań od WOPR, stwierdzając nieprawidłowości w realizacji umów przez tę jednostkę. Nieprawidłowości te skutkowały tym, że WOPR, od 2009 r. został wykluczony na okres trzech lat z możliwości korzystania z dotacji celowych z budżetu Miasta.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie wnosi o:

⁷ Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.

- Przeprowadzanie kontroli w trakcie realizacji zadań z zakresu ratownictwa wodnego, zwłaszcza pod względem przestrzegania przez jednostki realizujące te zadania warunków umownych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezydenta w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Olsztynie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie zawartych w tym wystąpieniu ocen, uwag i wniosku.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem